

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Buitengebied Montferland

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

20 juli 2010 / rapportnummer 2437-25

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De gemeente Montferland stelt een bestemmingsplan op voor het buitengebied. Vanwege het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor m.e.r. (beoordelings-)plichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Het milieueffectrapport (MER) dient ter onderbouwing van de besluitvorming over het bestemmingsplan.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een onderbouwing van de totstandkoming van de uitgewerkte alternatieven en een beschrijving van de gehanteerde referentiesituatie (huidige situatie en autonome ontwikkelingen);
- de 'milieugebruiksruimte' in het gebied, die mede bepaald wordt door natuur (vermestende en verzurende stoffen, verstoring), geluid en geur, landschap en cultuurhistorie;
- de maximaal mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden (indien nodig met een in het MER opgenomen passende beoordeling) en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de relatie met en de cumulatieve milieueffecten van te verwachten ontwikkelingen in het landbouwontwikkelingsgebied Azewijn;
- de positieve of negatieve effecten van het plan (en de alternatieven) op de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, het landschap en de cultuurhistorische en/of archeologische waarden.

Verder dient het MER een zelfstandig leesbare samenvatting te bevatten, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal² en ander ondersteunend beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie heeft gekozen voor een uitgebreid advies gezien de ingewikkelde materie en beleid, wet- en regelgeving die nog volop in ontwikkeling zijn.

2. ACHTERGROND EN BELEIDSKADER

In de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) is geen overzicht gegeven van voor het plan relevante beleidskaders en wet- en regelgeving. Neem in het MER een overzicht op van de relevante kaders en benoem de eisen en randvoorwaarden voor het plan die daaruit voortkomen. Betrek daarbij in ieder geval:

- de Natuurbeschermingswet en in het bijzonder de (concept) Natura 2000-beheerplannen voor Natura 2000-gebieden Uiterwaarden IJssel en Gelderse Poort;
- de Flora en faunawet;

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

² voorzien van duidelijke schaal en legenda en minsten één kaart met weergave van toponiemen.

- Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Ecologische Verbindingszones (EVZ) die binnen de invloedssfeer liggen;
- het beleid voor Nationale landschappen;
- de AMvB Ruimte;
- beleid en regelgeving met betrekking tot cultuurhistorie en archeologie (de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) en eventueel provinciaal of lokaal beleid);
- het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen;
- de provinciale aanwijzing “zeer kwetsbare gebieden” in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij;
- provinciaal water- en milieubeleid (zoals bijvoorbeeld stiltegebieden en waterwingebieden);
- provinciaal beleid, zoals bijvoorbeeld de provinciale verordening over permanente bewoning;
- gemeentelijk beleid, zoals Structuurvisie Montferland, beeldkwaliteitsplan Buitengebied Montferland, parapluherziening Ruimte voor Vernieuwing, parapluherziening Ruimte voor Wonen en het nieuwe Landschapsontwikkelingsplan.

Voor het Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Azewijn is een afzonderlijke plan-MER³ opgesteld. De ontwikkelingen in het LOG laat de gemeente in dit plan-MER daarom buiten beschouwing. Geef in het nog op te stellen plan-MER aan hoe de gemeente zorgt voor een goede inhoudelijke afstemming van de uitkomsten van beide plan-MER'en in één bestemmingsplan buitengebied. Beschrijf hierbij de potentiële mogelijke uitbreiding van de veehouderij in het LOG aangezien deze tevens van invloed kan zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden in de overige delen van het buitengebied (het verwevingsgebied).

Op landelijk en provinciaal niveau wordt gewerkt aan de programmatische aanpak stikstof (PAS) voor het verminderen van stikstofdepositie. Mogelijk kan met de PAS aantasting van natuurlijke kenmerken als gevolg van het voorgenomen bestemmingsplan worden uitgesloten. Het plan of delen daaruit zal dan wel aan bepaalde randvoorwaarden moeten voldoen. De Commissie adviseert ten behoeve van de uitwerking van het bestemmingsplan de toekomstige doorvertaling van het reeds vastgestelde provinciale beleidskader in een provinciale verordening alsook de nog vast te stellen landelijke PAS nauwgezet te volgen.

3. ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

Visie en ambities

In de notitie R&D gaat de gemeente nauwelijks in op de gewenste ontwikkelingen in het plangebied. Ook concreet uitgewerkte ambities en doelen ontbreken. Deze zijn noodzakelijk als kader om de alternatieven op doelbereik te kunnen toetsen. Werk daarom in het MER de integrale visie verder uit met een focus op de gewenste ontwikkelingen in het buitengebied en de mogelijke functieveranderingen op de middellange en lange termijn. Maak daarvoor gebruik van onder andere de Structuurvisie Montferland, beeldkwaliteitsplan

---

³ Dit plan-MER is niet getoetst door de Commissie.

Buitengebied Montferland, parapluherziening Ruimte voor Vernieuwing, parapluherziening Ruimte voor Wonen en het nieuwe Landschapsontwikkelingsplan. Ga in deze visie in op de gewenste ontwikkelingen van:

- de agrarische sector (intensieve en grondgebonden veehouderij, akkerbouw, boomkwekerijen, paardenhouderijen etc);
- mestverwerking en -bewerking;
- vrijkomende agrarische bebouwing en functieverandering;
- de recreatie, waaronder recreatief landgoed 'de Sedde' en Health en Wellness Werfhout;
- infrastructuur;
- de kwaliteit (waaronder de beleefbaarheid) van de verschillende landschappelijke gebieden en de daarin te behouden en te ontwikkelen natuur- en cultuurhistorische/ archeologische waarden;
- de uiteindelijke ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied (tegengaan van verrommeling), die ontstaat als resultante van de voorgaande aspecten en eventueel te treffen maatregelen ter bevordering/ behoud van de ruimtelijke kwaliteit.

Geef een ruimtelijke vertaling van deze visie en ambities, zo nodig met scenario's. Geef hiertoe aan hoe de wensen met betrekking tot deze functies zich ruimtelijk tot elkaar verhouden. Geef ook aan waar conflicten kunnen ontstaan (sluiten functies elkaar bijvoorbeeld uit). Benoem waar men bepaalde ontwikkelingen wel en niet wil toestaan. Deze visie en ambities kunnen vervolgens gebruikt worden om de alternatieven op doelbereik te scoren.

Onderdelen bestemmingsplan

Geef op hoofdlijnen een overzicht van alle planonderdelen van het bestemmingsplan en bespreek welke wel en welke niet in het MER worden onderzocht. Het is daarbij van belang om in het MER ook (nader) in te gaan op de niet m.e.r.-plichtige ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover deze onderdelen aanzienlijke milieugevolgen hebben, al dan niet in cumulatie met andere activiteiten.

Beschrijf in het MER op basis van de visie hoeveel ruimte het bestemmingsplan (maximaal) biedt aan intensieve veehouderij en andere functies, en hoeveel ruimte middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kan worden. Geef in het MER aan waar het nieuwe bestemmingsplan meer of juist minder ruimte biedt dan de oude bestemmingsplannen.

3.2 Referentiesituatie

De referentiesituatie bestaat uit de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied (huidige situatie) en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling.

Onder de 'autonome ontwikkeling' wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu⁴, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Geef in het MER aan welke (verwachte) ontwikkelingen spelen in het buitengebied, voor zo ver daarvan significante milieueffecten te verwachten zijn. Maak voor zover ontwikkelingen onzeker zijn gebruik van scenario's of gevoeligheidsanalyses. Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen.

Het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de gevolgen, waaronder die van depositie van ammoniak.

---

⁴ Binnen de mogelijkheden van de huidige bestemmingsplannen en inclusief de vigerende wettelijke verplichtingen.

De Commissie adviseert twee referentiesituaties uit te werken, namelijk:

- ten behoeve van het bepalen van eventuele effecten op Natura 2000-gebieden: de feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied (feitelijke milieugebruiksruimte). Geef aan in hoeverre deze afwijkt van de huidige bestemde situatie en de bij milieuvergunning verleende situatie.⁵ Dit verschil is van belang voor de huidige ontwikkelruimte in de gemeente (zie ook § 3.3 van dit advies);
- ten behoeve van de vergelijking van alternatieven in het plan-MER: de huidige situatie plus de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling waarbij voldaan wordt aan de regelgeving, waaronder IPPC.

Geef bij de referenties een inschatting van de betrouwbaarheid van de gebruikte gegevens.

Geef bij de beschrijving van beide referentiesituaties in ieder geval:

- de (autonome ontwikkeling van de) emissie van verzurende/vermestende stoffen in het gebied zelf en de hieruit voortvloeiende depositie op kwetsbare natuur, waaronder Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en de Ecologische Hoofdstructuur;
- de ontwikkeling van de achtergronddepositie van verzurende en vermestende stoffen (afkomstig van buiten het plangebied);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij in en rond het plangebied als gevolg van het Besluit huisvesting, het Actieplan Ammoniak Veehouderij en het aflopen van de overgangstermijn van het Varkensbesluit (1 januari 2013);
- een beschrijving van de ontwikkelingen in de grondgebonden veehouderij in en rond het plangebied, omdat deze de ontwikkelruimte voor andere functies (zoals intensieve veehouderij) mede bepalen;
- een realistisch worst case scenario voor emissie van verzurende en vermestende stoffen, geuremissie en effecten op landschap en cultuurhistorie, op basis van de autonome ontwikkeling.
- Ga bij de passende beoordeling (indien aan de orde) voor het bepalen van de gevolgen voor Natura 2000 bij de huidige situatie uit van de feitelijke situatie. Indien daarbij op bedrijfsniveau alleen vergunninggegevens beschikbaar zijn, maak dan een inschatting van de huidige dierbezettingen/dierplaatsen.

3.3 Milieugebruiksruimte en alternatieven

Milieugebruiksruimte

Door haar ligging nabij beschermde natuurgebieden is de ontwikkelruimte voor veehouderijen binnen de gemeente beperkt. Het is daarom van belang om de haalbaarheid en eventueel benodigde randvoorwaarden voor het voorstellen in beeld te brengen.

Voor het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bestemmingsplan binnen de wettelijke en beleidskaders raadt de Commissie aan de milieugebruiksruimte te bepalen aan de hand van de volgende systematiek:

---

⁵ Ga hierbij ook in op het (mogelijke) verschil tussen het vergunde en werkelijk aanwezige aantal dieren in de huidige situatie. Maak hierbij gebruik van bijvoorbeeld gegevens van het CBS of de metelling op basis van het aantal dierplaatsen.

1. Geef de omvang aan van de ruimte die er is voor een toename van de milieubelasting. Dit wordt bepaald door de wet- en regelgeving voor natuur, geur, luchtkwaliteit, geluid, licht en door de heersende milieubelasting. Ga ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is.
2. Breng de behoefte aan uitbreiding, hervestiging en nieuwvestiging van intensieve veehouderij, rundveehouderij en niet-agrarische activiteiten in beeld.
3. Bepaal aan de hand hiervan de netto verwachte toe- of afname voor de emissie van stikstofverbindingen, geur en fijn stof.
4. Stel op basis van de ruimte, de reële behoefte en de netto toe- of afname in stikstofemissie vast welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan. Als blijkt dat de milieugebruiksruimte onvoldoende is om te voorzien in de ontwikkelbehoefte, maak dan inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden.

Deze informatie kan in hoge mate ontleend worden aan de beschrijving van de referentiesituatie volgens de punten in §3.2 van dit advies.

De milieugebruiksruimte is ook van belang voor toekomstige planuitwerkingen: nieuwe ontwikkelingen kunnen dan individueel getoetst worden aan de reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte. Besteed bij het bepalen van de milieugebruiksruimte in ieder geval aandacht aan:

- vermestende en verzurende stoffen, niet alleen vanuit de intensieve veehouderij, maar ook rundveehouderij en eventuele mestverwerking en -bewerking;
- gevoeligheid van kwetsbare natuur voor ingrepen voortkomend uit het nieuwe bestemmingsplan;
- de huidige of gewenste landschappelijke en ruimtelijke kwaliteiten en de bestaande cultuurhistorische waarden;
- de randvoorwaarden door objecten die gevoelig zijn voor emissies, geur en/of geluidhinder (bijvoorbeeld: woningen, kwekerijen).

Alternatieven

De Commissie adviseert om voor de alternatievenontwikkeling actief gebruik te maken van de informatie die voortkomt uit de vaststelling van de milieugebruiksruimte. Op plaatsen waar agrarische bedrijven verdwijnen kunnen agrarische bouwblokken worden 'weg bestemd' en ontstaat in minder kwetsbare gebieden mogelijk ruimte voor uitbreiding of hervestiging van bedrijven vanuit meer kwetsbare gebieden.

In de notitie R&D zijn naast de referentiesituatie twee alternatieven beschreven. Bij één alternatief ligt de nadruk op multifunctionaliteit waarbij nevenactiviteiten en functieverandering de boventoon voeren en bij het andere alternatief op de landbouw. De Commissie adviseert aan te geven welke ontwikkelingen op het gebied van landbouw, natuur en recreatie concreet mogelijk worden gemaakt in de verschillende alternatieven (inclusief de referentiesituatie). Geef ook aan hoe de afweging van de alternatieven tot een voorkeursalternatief plaats vindt.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

Belicht in het MER alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Ook eventuele functiewijzigingen in het plangebied kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen: hiervoor moeten de worst case effecten in het MER beschreven worden. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen zo nodig de effecten afzonderlijk en cumulatief in beeld gebracht te worden.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Bij (mogelijke) knelpunten (zoals bij de depositie van verzurende en vermestende stoffen en recreatiedruk op kwetsbare natuur) dienen de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke ontheffingen en vrijstellingen. Indien deze activiteiten leiden tot overschrijdingssituaties dienen mitigerende maatregelen beschreven te worden.

4.2 Natuur

Algemeen

Het MER moet duidelijk maken welke positieve en negatieve gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. Beschrijf of er naast de natuur met een beschermde status (zie hieronder) ook andere waardevolle natuur voorkomt in of in de nabijheid van het plangebied, zoals bijvoorbeeld bij de landgoederen. Hiervoor kan de gemeentelijke ecologische waardenkaart benut worden. Geef helder aan waar deze natuur ligt en welke effecten het voornemen hierop kan hebben.

Gebiedsbescherming: Natura 2000

Maak duidelijk waar voor vermesting en verzuring gevoelige gebieden liggen ten opzichte van het plangebied. Gebruik hiertoe duidelijk kaartmateriaal. Geef per Natura 2000-gebied/ beschermd natuurmonument aan:

- de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof⁶;
- de heersende achtergrondconcentratie van stikstof;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur.

---

⁶ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen, Directie Kennis, Ministerie van LNV. De kritische depositiewaarden voor beschermde habitattypen in Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden, Alterra-rapport 1654.

Geef voor de beschermde gebieden aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden. Geef aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties van een afname. Beschrijf welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden.

Beoordeel of in cumulatie met eventuele andere natuureffecten en in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000 gebieden kan worden uitgesloten.

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor een passende beoordeling. Een passende beoordeling moet gemaakt worden als significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (in cumulatie met andere plannen of projecten) niet kunnen worden uitgesloten. De passende beoordeling moet herkenbaar worden opgenomen in het MER. Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes wordt doorlopen.

Gebiedsbescherming: EHS inclusief verbindingzones

Bepaal voor de EHS wat de “wezenlijke kenmerken en waarden” zijn. Onderzoek welke gevolgen het initiatief heeft op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden. Betrek daarbij ook de zeer kwetsbare gebieden die zijn aangewezen op grond van de Wet ammoniak en veehouderij. Geef aan of eventuele andere negatieve effecten dan door stikstof kunnen optreden. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een “nee-tenzij” regime. Geef aan hoe het “nee-tenzij” regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader. Beschrijf bij negatieve effecten welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Geef ook de positieve effecten aan (realisatie van verbindingzones).

Soortenbescherming⁸

Geef aan welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.⁹ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor met name zwaar beschermde soorten (tabel 3 soorten).¹⁰ Als verbodsbepalingen (zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹¹) overtreden kunnen worden, geef dan aan welke invloed dit heeft op de staat van instand-

---

⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

⁸ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

⁹ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn-/ bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels. Houd er rekening mee dat de nesten van vijftien vogelsoorten (met name roofvogels en uilen) jaarrond beschermd zijn waardoor een ontheffingsverplichting aan de orde kan zijn.

¹⁰ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹¹ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

houding van de betreffende soort. Beschrijf in dat geval mogelijke mitigerende en/of compenserende maatregelen die aantasting kunnen beperken of voorkomen. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan moet aannemelijk gemaakt kunnen worden dat de Flora- en faunawet niet in de weg staat aan de uitvoerbaarheid van het plan.

4.3 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

In de notitie R&D is beschreven dat in de gemeente Montferland waardevolle landschappen zijn:

- de Montferlandsche Berg met krans van dorpen;
- de historische rivierterrassen van de oeroude IJssel rondom Azewijn;
- het zandgebied rondom Didam en Wehl.

Daarnaast zijn in de gemeente archeologische waardevolle gebieden aanwezig. Omschrijf de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische¹² waarden, geef hieraan een objectieve waardering en geef aan welke gevolgen het plan op deze waarden heeft. Besteed met name aandacht aan de effecten van agrarische nieuwbouw (omvang, hoogte, geleding, oriëntatie) op het landschap.

Maak onderscheid tussen de verschillende landschappelijke gebieden, visueel-ruimtelijke kenmerken, vormen in het landschap (aardkundige waarden) en cultuurhistorische kenmerken. De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van de waarden met behulp van kaartmateriaal.

Ga niet alleen in op de afzonderlijke landschappelijke en cultuurhistorische waarden, maar ook op de samenhang tussen deze waarden binnen het plangebied. Bespreek ook de mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van het plan voor deze samenhang. Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen, beperkt of gemitigeerd. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de landschappelijke inpassing van nieuwe bebouwing. Ga daarbij in op:

- de toepassing van erfbeplanting en mogelijkheden voor geleding en situering om grootschalige gebouwen in te passen. Betrek hierin de analyse en de spelregels van het Landschapsontwikkelingsplan;
- hoe de landschappelijke inpassing van nieuwbouw (uitbreiding en hervestiging) binnen het bestemmingsplan buitengebied zal worden gewaarborgd. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een toetsingskader in de vorm van een beeldkwaliteitsplan;
- de mogelijkheden om het bodemarchief te beschermen.

4.4 Geur

Geef inzicht in het aantal geurgehinderden en in de mate van geurhinder. Bepaal ook de cumulatie van geurhinder en geef aan welke milieugebruiksruimte voor geurhinder aanwezig is. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus.

Besteed aandacht aan de mogelijkheden van een gemeentelijke geurverordening en geef aan welke consequenties het geurbeleid van de omliggende gemeenten heeft op de voorgenoemde alternatieven. Gebruik hierbij de meest recente verspreidingsmodellen voor zowel de referentiesituatie als de alternatieven.

---

¹² Gebruik hiervoor de provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart Gelderland de gemeentelijke Cultuurhistorische Waardenkaart Montferland en het Landschapsontwikkelingsplan+ Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek.

4.5 Verkeer

Werk dit punt uit conform de notitie R&D. Besteed ook aandacht aan de mogelijke toename van recreatieverkeer en andere verkeersaantrekkende ontwikkelingen.

4.6 Luchtkwaliteit

Om het voornemen (en eventuele alternatieven) met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀)¹³ en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹⁴ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007¹⁵. Presenteer de resultaten van de berekeningen door middel van contourenkaarten¹⁶ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.¹⁷ Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

4.7 Geluid

Werk dit punt uit conform de notitie R&D.

4.8 Bodem en water

Werk dit punt uit conform de notitie R&D.

4.9 Gezondheid

In de notitie R&D wordt aangegeven dat het aspect gezondheid niet zal worden meegenomen in het MER. De Wet collectieve preventie volksgezondheid vraagt echter de gemeente expliciet aandacht te besteden aan volksgezondheid bij haar besluitvorming.

---

¹³ Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van PM_{2,5} in PM₁₀. Op dit moment zijn de rekenmethoden voor PM_{2,5} nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar is, beredeneer of bereken de concentraties PM_{2,5} dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen. De Commissie adviseert de nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen

¹⁴ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

¹⁵ Gebleken is dat in de GCN-bestanden de veehouderijbedrijven niet altijd goed gesitueerd zijn. Dit komt doordat in de GCN-bestanden de locatie is gebaseerd op het postadres van bedrijven en niet op de daadwerkelijke locatie. De Commissie adviseert daarom bij de berekening van de effecten van het voornemen voor fijn stof zonnodig de GCN-gegevens te corrigeren op basis van vergunningverleninggegevens.

¹⁶ Gebruik hiervoor klassenbreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassenbreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

¹⁷ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

Beschrijf daarom in het MER de risico's met betrekking tot zoönosen¹⁸, zoals MRSA, en de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.¹⁹

Onlangs is een consortium²⁰ in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gestart met een onderzoek naar de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheidsproblemen. De Commissie adviseert om ontwikkelingen hieromtrent goed te volgen.

5. MONITORING EN EVALUATIE

Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is essentieel. Zo ontstaat, indien op grond van de resultaten van het MER dit noodzakelijk wordt geacht, inzicht in de effecten van de recreatieve ontwikkelingen op kwetsbare natuur. Ook kan op basis hiervan beoordeeld worden of en tot welke totale depositie uitbreidingen/verplaatsingen mogelijk zijn en of er voldoende afname van depositie wordt bereikt. Daarom geeft de Commissie in overweging een depositieboekhouding op te zetten voor het gehele gebied. Dit maakt het eenvoudiger om een nieuw initiatief te beoordelen, en bij een positieve beslissing onder welke voorwaarden.

Bovendien maakt een goede monitoring inzichtelijk hoe de milieugebruiksruimte voor de verschillende milieuaspecten verandert. Dit biedt bruikbare informatie voor toekomstige ontheffingen en vrijstellingsbesluiten.

Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkeling van de depositie wordt afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de benodigde milieukwaliteit van beschermde natuur niet wordt gerealiseerd. Dit maakt tijdige bijsturing mogelijk.

De Commissie adviseert het bevoegd gezag om bij het besluit aan te geven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER een aanzet te geven tot dit evaluatieonderzoek en daarbij een verband te leggen met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden.

---

¹⁸ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

¹⁹ Maak hierbij gebruik van het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie.

²⁰ Hieraan nemen de volgende partijen deel: het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het Instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeland.

6. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de recreatie- en veehouderijbedrijven in het buitengebied;
- de begrenzingen van de natuurgebieden in en in de nabijheid van het plangebied (Natura 2000 en gerealiseerde en toekomstige EHS), inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de situering én status (waarde) van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau plan-MER

Initiatiefnemer: Gemeenteraad van Montferland

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders van Montferland

Besluit: vaststellen bestemmingsplan buitengebied

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:
plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14.0

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Montferland Journaal van: 15 juni 2010
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 19 mei 2010
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 juli 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. M.A. Kooiman
drs. Y.J. van Manen
drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)
drs. J.P. Siedsma (secretaris)
ing. I. Spapens-Reijnders

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de concept-notitie reikwijdte en detailniveau, of een vergelijkbaar door het bevoegde gezag toegezonden startdocument als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie Reikwijdte en Detailniveau Bestemmingsplan Buitengebied Montferland, Bügel Hajema, mei 2010;
- Beeldkwaliteitsplan Buitengebied, Bügel Hajema, maart 2010;
- Parapluperziening Ruimte voor Vernieuwing in het Buitengebied, Bügel Hajema, maart 2010;
- Parapluperziening Ruimte voor Wonen in het Buitengebied, Bügel Hajema september 2009;
- Structuurvisie Montferland, Bügel Hajema, april 2009.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan Buitengebied Montferland

De gemeente Montferland stelt een bestemmingsplan op voor het buitengebied. Vanwege het kaderstellend zijn van het bestemmingsplan voor m.e.r. (beoordelings-)plichtige activiteiten (intensieve veehouderij) wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-3087-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

